

eq'iliquà

58_10/23

COL-LABORADORES I COL-LABORADORS

**ADRIÁN ROMERO, BORJA LÓPEZ COLLADO, CARLA ALMERIA,
CARLES SANJAIME, CARLOS AMADOR, CLARA MUÑOZ,
DANIEL GONZÁLEZ, ESTELA MARTÍNEZ, GRETA RUIZ,
MANUEL MAESTRO, MARINA ALEGRE, MARISELA LENS,
NEUS ALBORCH, OMAR RUÍZ, PAU VERCHER,
REBECA ARTAL DATO, SERGIO ESCRIBANO,
VANESSA CANO, VICKY GARRIGUES
I VICTORIA SALVADOR**

MAQUETACIÓ **CARLES G^o TORMO**

IMPRENTA **LINEA 2**

DIPOSIT LEGAL **V-2280-2005**

**AMBAIXADOR VICH, 3 - 2G | 46002 | VALÈNCIA
963 528 198 | INFO@AAPV.ES | WWW.AAPV.ES**

AAPV NO ES FA RESPONSABLE DE LES OPINIONS DELS COL-LABORADORS DE L'EQUILIBRÀ

04 **DISCURS PRESIDÈNCIA**

DISCURS OFICIAL DELS PREMIS AAPV 2023

08 **PREMIS AAPV 2023**

CRÒNICA DE LA GALA DE LLIURAMENT

18 **PREMIADES I PREMIATS**

AUDIOVISUAL I TEATRE | CRISÀLIDE | DOBLATGE

30 **PREMI TAULES**

ACADEMIA GALEGA DO AUDIOVISUAL

32 **PREMI NARCÍS**

ENTREVISTA A VICTORIA SALVADOR

PREMIS

DISCURS PRESIDÈNCIA

PREMIS AAPV 2023

**PER FAVOR,
ACTORS I ACTRIUS JOVES,
VENIU A FURTAR-NOS EL TREBALL**

Molt bona nit a totes les autoritats que ens acompanyen: ministra de Ciència i Innovació, delegada del Govern, consellera d'Educació, Cultura i Esports, *vicealcalde*, Secretaris autonòmics, directors i directores generals, regidors i regidores i representants dels mitjans de comunicació i altres autoritats civils i acadèmiques.

Molt bona nit a totes i tots les treballadores i treballadors de la cultura, nominats i nominades, familiars, amics i amigues. Benvinguts, totes i tots.

Fer un discurs en nom d'una associació amb el qual es puguen sentir identificats els teus companys i companyes de professió és molt complicat, sobretot si la teua professió és ser actor o actriu, ... Fer un discurs després d'unes eleccions tan importants i a les portes d'unes altres eleccions també molt importants també és prou complicat.

Fer un discurs davant d'autoritats, càrrecs institucionals, representants del sector cultural, que s'emet per la televisió pública valenciana, que es fa des del Teatre Principal de València, en valencià, i mantindre un to moderat, institucional, quan t'has passat la meitat de la teua carrera fent café-teatre i cabaret... això sí que és el més difícil de tot. Bromes a banda, estem a les portes d'un canvi polític, i pensem que la nostra obligació hui, aquesta nit, és donar les gràcies en majúscules. Volem agrair el treball, l'esforç, el tarannà conciliador i les fites aconseguides a les persones que han estat les responsables de la cultura valenciana en aquest període tan important. Ara toca seguir lluitant per les coses que encara no s'han aconseguit, però també defensar tot allò assolit davant les persones que seran les noves responsables, dir-los que ací estem. On sempre hem estat. Que continuarem reivindicant i dignificant la nostra professió. I que els emplacem a trobar-nos. ▶

A parlar, a reunir-nos. No per començar de nou, perquè nosaltres fa molt de temps que vàrem començar. No per reconstruir res, ni desfer res. No per a parlar de què és allò que necessitem, perquè necessitem el de sempre: créixer. Créixer artísticament, créixer professionalment i créixer socialment. Com? Ací estem, parlem-ho.

També ens agradaria transmetre la nostra enorme tristesa pel poc, o gens, que s'ha parlat en les campanyes electorals sobre el nostre sector, sobre la cultura. Perquè sembla que no som molt importants. No, no estem en el debat polític, no estem.

I a més a més, s'oblida que la cultura no sols és un bé necessari i essencial amb un enorme valor educatiu que ens ajuda a créixer com a societat, sinó que, a més a més, s'oblida també que és un motor econòmic generador de milers de llocs de treballs, empreses, autònoms... que "somos un partidazo". Jo m'he passat tota la campanya electoral explicant als polítics tota l'economia que es genera al voltant d'un rodatge, al voltant d'una producció d'arts escèniques. Que cada euro que s'inverteix es multiplica per quatre. I sí, nosaltres no som una factoria, però som indústria, estem ací, som sector i som un "partidazo", i és per això

que animem els nous governs a fer de les indústries culturals i creatives un sector clau en aquesta nova legislatura.

Actors i actrius professionals valencians, ací estem per a qualsevol cosa que necessiteu. Estem ací per a cuidar-vos, perquè la nostra professió és fràgil i necessitem cura i afecte.

Però clar, per a poder seguir avançant en aquesta direcció, la Junta Directiva necessitem la implicació de les sòcies i els socis i la incorporació urgent de gent jove.

Mai pensava que diria açò en veu alta, però, per favor, actors i actrius joves, veniu a furtar-nos el treball, gràcies. No n'hi ha molt! Al sindicat sí, a la vida...

Bé, abans d'acabar, també ens agradaria comunicar-vos que esta Junta Directiva, en reconeixement a la seua trajectòria i amb una clara intenció de recordar i homenatjar el llegat dels nostres professionals, ha decidit que, a partir de l'any 2024, els premis de doblatge del Sindicat d'Actors i Actrius Professionals Valencians porten el nom de Lluís Miquel Campos, i agraim la presència, aquesta nit, dels seus familiars. Moltes gràcies!

Per últim, volem donar les gràcies a la Diputació de València per fer possible aquesta gala i celebració. A l'IVC, per la seua complicitat. A tot l'equip que ho ha dut endavant, gràcies per fer-ho possible, i òbviament, també felicitar les nominades i nominats, premiats i premiades. Enhorabona!

Actors i actrius professionals valencians, aquesta és la vostra nit, aquesta nit hem de gaudir, demà...

Demà, a treballar, moltíssimes gràcies a totes i a tots.

Bona nit i visca la cultura! ■

CARLOS AMADOR - PRESIDENT DE L'AAPV

PAU VERCHER - SECRETARI GENERAL DE L'AAPV

CRÒNICA LLIURAMENT

PREMIS AAPV 2023

PER **ADRIÁN ROMERO** I **OMAR RUIZ**
FOTOS GALA: **CLARA MUÑOZ**

La música va ser l'encarregada d'iniciar una de les nits més màgiques i emocionants de l'any, la nit dels actors i actrius professionals valencians.

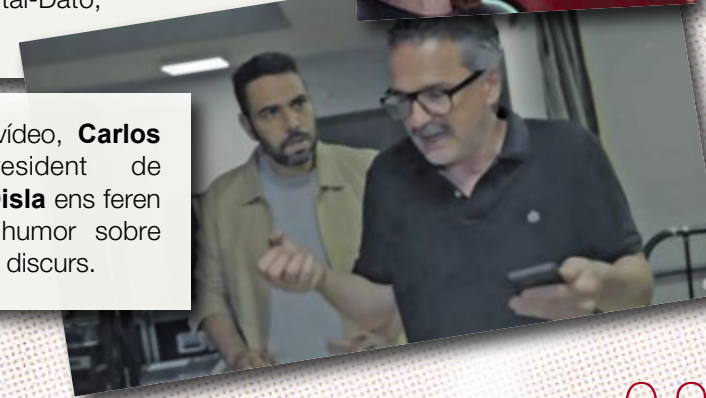
Dirigida per **Rafa Piqueras**, la cerimònia de lliurament va començar amb el cantant **Gilbertástico** interpretant la cançó "Llàgrimes d'actrius i actors", acompanyat pels ballarins, **Beatriu Casanova** i **Jordi López** que van realitzar una *performance* molt en sintonia amb el títol de la cançó. Amb ells **començaven els nervis dels nominats i nominades**, que esperaven impacients el moment d'escoltar el seus noms.

Arribà l'hora del primer vídeo de la nit, amb una graciosa presentació **dels fundadors de l'associació d'actors i actrius professionals valencians**, que feren un passeig pel record **contant** algunes **anècdotes** i tot el que van fer quan constituïren l'associació.

I arribà el moment de lliurar el primer premi de la nit. **Ester Alabor** i **Álvaro Bàguena** presentaren el premi a la millor interpretació de teatre masculina i femenina de teatre. Les nominacions d'enguany a la categoria de teatre van ser per a: **Toni Agustí** per *Versión*, **Toni Misó** per *Las Danesas* i **Manuel Maestro** per *La tempesta* a la categoria masculina. I a l'apartat femení: **Ariane Algarrá** per *El artefacto*, **Lara Salvador** per *Versión* i **Rebeca Artal-Dato**, per *Buh!*. Finalment, els guardons van ser per a Manuel Maestro, per *La tempesta*, i Rebeca Artal-Dato, per *Buh!*.

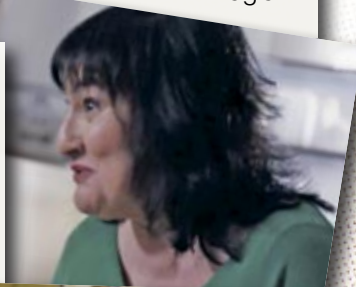
En un segon vídeo, **Carlos Amador**, president de l'AAPV, i **Juli Disla** ens feren un esquetx d'humor sobre com fer un bon discurs.

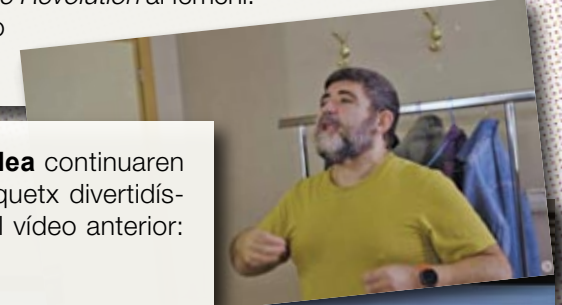
La música tornà a envair l'escenari, aquesta vegada amb la gran i enigmàtica **Mireia Vilar**; amb la seua veu i els dos ballarins, **Marta García Ponce** i **Raúl Agustí Calatayud**, el Teatre Principal es va omplir de màgia.

Després d'aquest interludi musical, era moment de tornar amb imatges dels divertidíssims **fundadors** de l'associació. Aquesta vegada, **parlant** de la seua edat i **de com lluitaren per a fer que les noves generacions ho tingueren un poc més fàcil**.

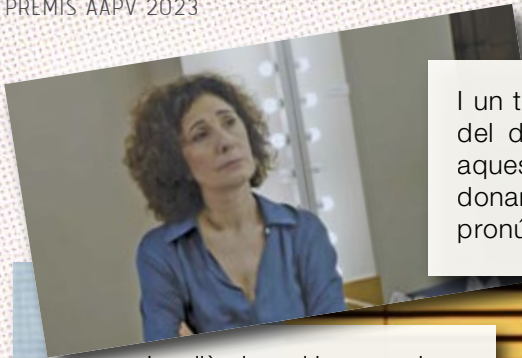

Els encarregats de lliurar els premis **Crisàlide al millor actor i actriu revelació foren** el guanyador d'aquest premi l'any 2020, **Adrián Romero**, i la meravellosa **Mª José Peris**. Les nominacions d'enguany han estat per **Arturo Sebastià** per *Viaje a Oz, el musical, Geriatrik, un musical con canas i a lo loco, Sex Escape* i *La venganza de Don Mendo*; **Raúl Ferrando** per *Última lluna de Mercucio Montesc* i *Zoociedad*; i **Sergio Escribano** per *Pretty Woman, Geriatrik, ...*, i *Ghost* a l'apartat masculí. I **Ana Burguet** per *Bruno* i *128 batecs per minut*; **Marina Alegre** per *La tempesta* i *Cristina*; i **Paola Navalón** per *Bruno, CCCC Stories, Frau D, Terrifier 2*, i *The Revolution* al femení. Els guardonats van ser Sergio Escribano i Marina Alegre.

Carlos Amador i **Ferran Gadea** continuaren amb els vídeos i amb un esquetx divertidíssim sobre el mateix tema del vídeo anterior: com fer el millor discurs.

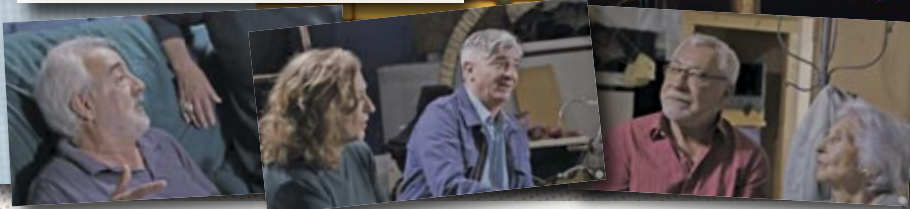

La comissió d'Igualtat de l'AAPV, representada per **Aina Gimeno, Lucía Aibar** i **Neus Alborch**, ens van posar al dia sobre el que han treballat i fet possible durant aquest any. És molt important tindre un protocol de prevenció i mesures contra l'assetjament per raó sexual, de gènere i/o abús de poder dins l'àmbit laboral, i ho han aconseguit amb molt d'esforç. Elles **foren les encarregades de donar el premi Taules a l'Academia Galega do Audiovisual**. Recolliren el premi **Marisela Lens** i **Miguel Mariño**.

I un tercer vídeo sobre la preparació del discurs va tornar a la pantalla, aquesta vegada amb **Empar Canet** donant la seua opinió i treballant la pronúncia del nostre president.

Les llàgrimes i les emocions arribaren en aquesta nit tan màgica. El record de les persones que ja no estan amb nosaltres envaï els nostres cors junt amb el sentiment transformat en veu de la gran cantant **Sandra Monfort**. El teatre es va quedar mut, i tots els cors batien a l'uníson, fent homenatge a aquells que sempre estaran al nostre record: Salva Bolta, Lluís Miquel Campos, Josán Carbonell, Nouredinne El Attab, Rafa Higón i José Soler.

Els nostres fundadors i fundadores tornaren amb un nou vídeo, en què parlaren del doblatge i de com a poc a poc s'ha convertit en una forma de viure. **Recordaren com gràcies al doblatge l'associació va tindre un nou impuls**. Era una professió que començava en aquell moment a tindre més força i, com és normal, hi havia coses per resoldre, per això era necessària l'ajuda de l'AAPV.

Empar Brisa i Rafa Contreras lliuraren el premi a millor actor i actriu de doblatge. En esta edició dels premis, els nominats a la categoria de doblatge han estat: **Daniel González** per *El club dels divorciats* i per *La casa del relotge* (doble nominació), **Josep Manel Casany** per *La llei de Goodnight: la fermesa d'un home* i **Paco Alegre** per *Irabazi arte*. I les nominades: **Greta Ruiz** per *Entre las olas*, **Carme Giner** per *L'abella Maia* i **Silvia Tarín** per *El pacto* i *Infidel* (doble nominació). Finalment, els premiats de la nit foren Greta Ruiz i Dani González.

Després d'aquests dos premis i d'una successió d'imatges que ens portaren al record, ens submergirem en **un homenatge preciós al pare del doblatge valencià, Lluís Miquel Campos, per part del grup Carraixet, que interpretaren juntes "S'adoneu"**. Aprofitem esta crònica per avançar-vos que, a la pròxima edició de l'eq'illiquà podreu gaudir d'un entranyable reconeixement a la figura de Lluís Miquel Campos, per part d'alguns dels professionals que han tingut l'oportunitat de conèixer-lo i treballar amb ell.

Tornem als vídeos amb toc d'humor; sobre la preparació del discurs del president. En una primera escena ens trobem a **Carlos Amador** realitzant uns exercicis de vocalització quan, de sobte, apareix **Isabel Requena**, qui després d'unes rapidíssimes proves de vestuari, conclou que, tractant-se d'una associació d'actors i actrius, el dol és l'indumentaria més adequada. En la segona seqüència, es **Toni Agustí** qui exerceix de *coach* del nostre president, arrancant-nos un amable somriure amb alguns trucs i consells de seducció.

Per fi, els actuals president i secretari general de la nostra associació, **Carlos Amador i Pau Vercher, eixiren a escena**

per pronunciar el seu discurs, un missatge unànime de resposta al gir polític actual i davant la incertesa d'unes eleccions generals properes. Oferiren diàleg als polítics, com a representants d'una associació unida i d'un sector cultural amb un panorama de futur cultural incert. D'altra banda, anunciaren el nomenament dels **premis "Lluís Miquel" de doblatge** a partir de la pròxima gala, i donaren també tots dos l'agraïment a la família per haver acudit a l'acte.

Tot seguit, **Laura Romero va** pronunciar unes precioses paraules per **donar pas al premi Narcís 2023 per a Victoria Salvador**, que, després d'uns minuts d'aplaudiments i ovació de tot el Teatre Principal, i d'una successió d'imatges sobre els seus treballs, recollí el guardó a l'escenari.

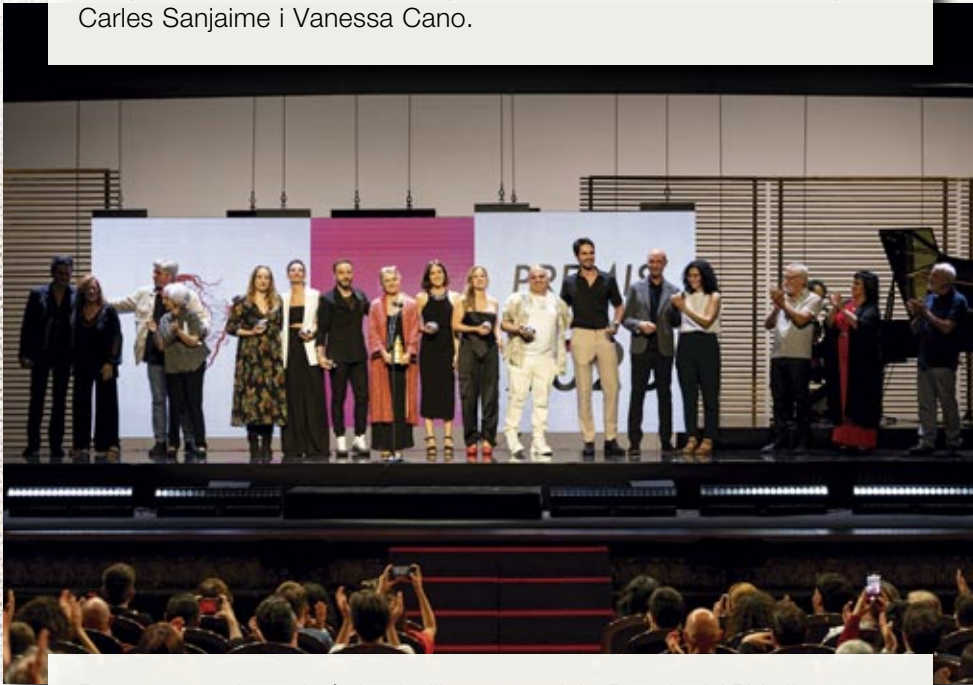
Els fundadors de l'associació tornaren a aparèixer en pantalla, per última vegada durant la gala, i **van resumir com la producció de ficció per a la televisió autonòmica va suposar una nova fita per la professionalització del sector** i acomiadant-se dels magatzems d'escenografia de l'ESADV, la localització des d'on ens han donat tan bons moments i records aquesta nit.

CRÒNICA LLIURAMENT

PREMIS AAPV 2023

Els premis d'audiovisual foren entregats per **Cristina García i Xavo Giménez**, els quals, amb els seus subtils comentaris en clau d'humor, arrancaren aplaudiments i riures entre el públic. Les actrius nominades en esta categoria van ser: **Paula García Sabio** per *La noche más larga*; **Pilar Martínez** per *Smiley*; i **Vanessa Cano** per *Desconocidas*. I en el cas dels actors: **Carles Sanjaime** per *Smiley*; **Pep Sellés** per *Desenterrats*; i **Ramon Rodenas** per *Desenterrats*. Els premis a les millors interpretacions d'audiovisual foren per a Carles Sanjaime i Vanessa Cano.

Per a tancar la cerimònia de lliurament dels Premis AAPV d'enguany, aparegueren, per fi sobre l'escenari del Teatre Principal, **els fundadors de l'AAPV**, que **van agrair, tant el reconeixement a eixa primera Junta Directiva, com la continuïtat de l'associació i animaren les futures generacions a prendre-hi part**. Dites estes paraules, els fundadors van demanar als premiats de la nit que pujaren de nou a l'escenari per acomiadar una gala més dels premis de l'associació.

amb el patrocini de:

amb la col·laboració de:

PREMIS AAPV 2023

ENTREVISTES A LES PREMIADES I ELS PREMIATS

VANESSA CANO

MILLOR INTERPRETACIÓ FEMENINA D'AUDIOVISUAL

Enguany, hem volgut preguntar a les i els protagonistes de l'edició, com han viscut l'experiència dels Premis AAPV 2023

1 Com vas saber que estaves nominada als Premis?

2 Com vas viure tot el procés fins a la gala (inclosa)?

3 Et vas deixar alguna cosa en el discurs d'agraïment?

4 Després del premi, has notat alguna diferència a l'hora de treballar?

5 Passats uns mesos, quina valoració fas de tot el que t'ha passat?

6 Trobes a faltar alguna cosa en els Premis de l'AAPV?

7 Alguna cosa més a dir?

1 Em vaig assabentar per un missatge que em van escriure des de la secretaria de l'AAPV.

2 Amb il·lusió, per ser nominada pels meus companys i companyes de professió. I amb tranquil·litat, perquè estava seguríssima que el premi no seria per a mi.

3 La veritat és que, com no esperava escoltar el meu nom, no havia preparat res. Així i tot, crec que vaig poder dir quasi tot el que volia en eixe moment.

4 No, realment no ha afectat en res. No he notat res diferent.

5 Només que és un premi molt especial, precisament perquè te'l donen les teues companyes i companys, i això es queda al cor per sempre. És tan bonic!

6 No sabria dir què. Segurament, que tingueren el pes que realment haurien de tindre. Esperem que això arribe en algun moment.

7

CARLES SANJAIME

MILLOR INTERPRETACIÓ MASCULINA D'AUDIOVISUAL

1 Doncs no ho sé, no ho recorde massa, crec que per telèfon.

2 A vegades ho oblides per complet, hi ha dies o moments que ho tens molt present, i d'altres gens present. Els companys van felicitant-te i vas angoixant-te pensant què collons diràs si tens la sort de guanyar-lo.

3 No, respecte molt el text i els autors. Fins i tot a mi.

4 Sí, com sempre que reps un premi a València, encara et criden menys per treballar. Fora de València no sé, no n'he rebut cap.

5 Si reps un reconeixement, ha de ser positiva; si no, arrea al camp. Crec que necessite un altre trage per a les gales.

6 Pregunta difícil, vull agrair a aquells que ho feu possible.

7 Vull compartir el meu desconcert més absolut per les polítiques teatrals dels últims anys.

MANUEL MAESTRO

MILLOR INTERPRETACIÓ MASCULINA DE TEATRE

1 Via whatsapp, i va ser tota una sorpresa.

2 Amb molta il·lusió, i molt agraït als companys i companyes. Com et dic, va ser tota una sorpresa perquè, com havia guanyat l'any passat, no pensava que poguera tornar a estar nominat, i molt menys tornar a guanyar! Però mira, aquestes coses a vegades passen i et donen un bon "xute" d'energia de la bona.

3 Doncs sempre penses que alguna cosa et deixes. Ja et dic que com tot va ser molt inesperat, només vaig apuntar-me al mòbil la cita de Leonard Bernstein, que em va parèixer oportuna per si de cas... Amb els nervis intentes organitzar un discurs en eixe moment i tractar que l'emoció no et bloquege... Pitjor que una estrena!

4 No molta, la veritat. O no sé com calibrar això. He continuat treballant i amb nous projectes, i si el premi ha tingut alguna cosa a veure, doncs que visquen els Premis de l'AAPV!

5 Amb estos premis et sents volgut i estimat pels companys i recomfortat amb el teu treball. I és el que intentes fer al llarg del temps per a continuar treballant i inclús, i sobre tot, quan no treballes.

6 Especialment, em va agradar molt la gala d'enguany. La televisió marca molt el ritme i la posada en escena, i crec que va ser redona (i no és contagi d'haver sigut premiat, hehehe).

7 Que és un privilegi que cada any companyes i companys dediquen tant de temps i esforç perquè tot isca perfecte. Gràcies.

REBECA ARTAL-DATO

MILLOR INTERPRETACIÓ FEMENINA DE TEATRE

PREMIS AAPV 2023

ENTREVISTES A LES PREMIADES I ELS PREMIATS

1 Vaig rebre un missatge de Vicky Garrigues que em va fer moltíssima il·lusió.

2 Va ser molt emocionant. Estava tranquil·la i a la vegada nerviosa. Ma mare em va dir que escriguera alguna cosa abans, per si de cas. Agraïsc molt el consell, perquè quan estàs dalt se te'n va tot i et quedes en blanc. No volia estar massa temps avorrint el personal i, al mateix temps, no dient el que volia dir, perdent el poc temps que tenia per agrair.

3 No. Vaig dir el que sentia, pensant que era el meu moment de poder agrair a tota eixa gent que m'he trobat en el camí i sense la qual no podria estar on estic. Em va costar molt agrair-me a mi mateixa i dedicar-me un trosset del guardó. No sé per què ens costa tant si ens ho hem *currat* molt. Supose que té a vore amb el que pensaran els altres, encara estic treballant en això! Si eres tu mateixa, el que pense la resta hauria d'importar-te poc.

4 Cap. Com vaig dir en el discurs, crec que tots els que ens dediquem a aquesta professió ens mereixem un guardó ben gran. M'ha servit per recordar-me que estic en el camí que vull, per ajudar-me a seguir amb més il·lusió i ganes, si cap!

He tingut moments de "síndrome de l'impostor", no mentiré. En aquesta professió amb tants NO, quan reps un SÍ, un premi (o almenys en el meu cas), està aquesta cosa de "no mereixement", que em va perseguir durant uns dies. És un treball mental que costa, però que és necessari fer-lo per a la teua salut. T'ho mereixes com qualsevol altre, perquè t'ho treballes cada dia, perquè eres professional i bona companya. Estic molt contenta i agraïda.

6 Altres anys alguns nominats es van queixar perquè en les gales els nominats i nominades no estaven ben asseguts. En aquesta gala crec que no va passar.

7 Gràcies per tot el que feu. Sou uns cracs!

SERGIO ESCRIBANO

PREMI CRISÀLIDE A L'ACTOR REVELACIÓ

PREMIS AAPV 2023

ENTREVISTES A LES PREMIADES I ELS PREMIATS

1 Em vaig assabentar per un missatge de whatsapp de Vicky Garrigues. Estava tranquil·lament al sofà i vaig telefonar ràpidament al meu amic Arturo, que també estava nominat.

2 Amb expectació i molta il·lusió. No sols per la nominació, sinó també per saber que, entre la resta de nominats i nominades, hi havia amics i amigues que són molt especials per a mi. Tenia moltes ganes que arribara el dia i compartir la gala amb tota la meua gent.

3 Segurament sí, però el temps estava molt ajustat. Hauria necessitat tota la nit per a agrair a tota la gent que m'ha ajudat i m'ajuda dia a dia. La meua intenció va ser reivindicar la importància del teatre musical en la nostra professió i a la nostra ciutat, i també vaig voler agrair el suport i reconeixement que la professió li ha estat donant d'un temps cap ací i que ha ajudat al seu creixement.

4 La veritat? Cap (hehehe). Si et soc sincer, no pensava que el telèfon anara a explotar amb moltes trucades de treball únicament per haver guanyat el premi, no tenia eixes expectatives. Però tampoc esperava no rebre cap telefonada (hahaha). Supose que anirà a millor i arribaran ofertes de treball, però no és una cosa que em preocupe, per a mi el premi és una recompensa a molt de temps de treball, és un regal.

5 Soc més conscient encara del que estimo el meu treball. La sort que tinc de dedicar-me al que m'agrada i d'estar envoltat de bona gent, bones persones. Estar fora de València et fa pensar i reflexionar molt. A vegades em qüestione i em pregunte si soc vàlid o si soc capaç, però pense que és una cosa que forma part del creixement personal i artístic d'un mateix.

6 La gestió i organització de la gala és de deu, sobretot amb els mitjans dels quals es disposa, i més encara sabent els temps i exigències que suposa retransmetre-la per televisió. Només hi ha una cosa que trobe a faltar, i és que pense que els números musicals que es preparen per a la gala podrien ser de produccions de teatre i de teatre musical valencianes. Crec que hi ha material humà i de creació original més que suficient.

7 Només una reflexió. En els temps que vivim m'encanta veure com les arts escèniques continuen evolucionant, i veure com creixen les arts escèniques valencianes em fa estar més content encara. Gràcies a companys, companyes i al públic per fer-ho possible. Continuem creient en la cultura.

MARINA ALEGRE

PREMI CRISÀLIDE A L'ACTRIU REVELACIÓ

1 Ho vaig saber en una pausa d'un assaig de l'obra que estava preparant: *Insomnio. Noches de verano*. De fet, hi havia unes quantes nominacions dins l'equip.

2 Amb il·lusió i amb la distància de qui està agraïdíssima i no esperes. Tot i que no sóc molt hàbil en estos esdeveniments, m'ho vaig passar bé. Un dels moments més divertits va ser la confecció de l'*outfit* de la gala i com no, la festa de després.

3 Absolutament. Em vaig fer la *xula* i no vaig voler escriure res. Em sabia greu tornar a casa amb el paperet escrit i les mans buides. Només vaig pensar el discurs a la dutxa. I és clar, em vaig oblidar d'algunes coses importants. De fet, en acabar la gala vaig anar a unes quantes persones a dir-los: "El premi també és teu. Ho sent, no ho he dit!"

4 No sé si ha sigut després, però és cert que estos últims mesos ha eixit algun projecte sense càsting, cosa que és una fantasia. També hi ha hagut algun "no", per no emocionar-nos massa.

5 Tant professionalment com personalment, està sent una època molt bonica. De gaudi i plenitud.

6 Uns entrepans per a sopar. És broma. Són meravel·la.

7 Cuidem-nos tot el que puguem en aquests temps que venen. No defallim i... al bou!

GRETA RUIZ

MILLOR INTERPRETACIÓ FEMENINA DE DOBLATGE

1 Em van telefonar de l'AAPV i vaig rebre informació per mail i whatsapp durant tot el procés.

2 Encara que ja he tingut la sort d'estar nominada en diverses ocasions, sempre em pose súper nerviosa. És una gran responsabilitat estar entre les candidates, i estar nominada amb amigues a les quals admires fa que siga bonic, però et divideix el cor entre la il·lusió de tindre opció al premi i voler que es recompense el treball de les teues amigues.

3 La veritat és que sí. Vaig centrar el meu discurs a valorar la importància dels sindicats i vaig oblidar donar les gràcies a tots els que formen part de la pel·lícula per la qual estava nominada: *Entre las olas*. A l'estudi, a l'equip de direcció i tècnics, de traducció i ajust i als companys de faristol, especialment MJ Chabrera.

4 Els companys i companyes em van felicitar en tots els estudis de doblatge, però després tot ha transcorregut de manera corrent. Ni més treball ni menys.

5 És un honor, però també una responsabilitat per a no baixar el llistó d'autoexigència.

6 Un faristol (hahaha). Però tot el treball dels companys i companyes que prepararen la gala va ser increïble.

7 A continuar treballant pel nostre sector.

DANIEL GONZÁLEZ

MILLOR INTERPRETACIÓ MASCULINA DE DOBLATGE

PREMIS AAPV 2023

ENTREVISTES A LES PREMIADES I ELS PREMIATS

1 Sabia que els companys i companyes m'havien proposat per alguns treballs, però vaig saber que havia eixit entre els 3 nominats quan l'AAPV em va enviar un whatsapp per comunicar-m'ho.

2 En els premis del 2020, celebrats el 2021, em van premiar com a millor actor de doblatge, així que no pensava tornar a eixir nominat. A més, aquest 2023 doble nominació, perquè em van proposar per dues feines. Ja només això em va fer molt feliç, perquè són els companys i les companyes els que proposen, voten i decideixen i, almenys, penses que la gent et té estima. Sabia que la gala seria meravellosa, perquè la gent que s'hi implica ho fa de tot cor i molt bé, així que només em preocupava quina roba posarme (hehehe).

3 Sí. Com he comentat, estava nominat per dues pel·lícules i, quan em van esmentar com a guanyador, només van dir el meu nom i no per la pel·lícula que era. Després, en veure la gala per À Punt, vaig veure que va ser per *El club dels divorciats* i no vaig poder donar les gràcies a Toni Pau, el director, que em va dirigir estupendament en aquest doblatge i gràcies al qual vaig poder fer-ho tan bé com per merèixer guanyar un premi. La figura del director/a en el doblatge és fonamental per guiar-nos en la feina. Com en teatre, cinema, televisió...

4 No. Tot continua igual. Seguisc amb el mateix ritme de treball i toque fusta.

5 Quan estudiava art dramàtic a l'ESAD i anava als premis de l'AAPV, sempre pensava que mai no pujaria per a rebre un premi i fer un discurs. Ara vaig per casa i veig el premi a la prestatgeria i dic: algú hi hauria mirant la gala que va pensar el mateix que jo en el seu dia. I m'adone de quantes barreres ens posem nosaltres mateixos. Ara ja, sent més gran, ho mire tot amb certa distància i em sent molt estimat pels meus companys i companyes, i això és el que compta.

6 Potser incloure entre les seues actuacions o esquetxos alguna cosa relacionada amb el doblatge i no només donar un premi. Tenir-ho com una disciplina més. Però per dir alguna cosa. Em sembla fantàstic tot.

7 Doncs com que és tan genèrica la pregunta, aprofite i dic dues coses. Animar els actors i actrius a provar a formar-se en doblatge i veure'l com una eixida més en la seua vida laboral artística. I que estic disponible també per a teatre i audiovisual, a qui corresponga (hehehe).

PREMI TAULES 2023

ACADEMIA GALEGA DO AUDIOVISUAL

Desde la Academia Galega do Audiovisual no podemos estar más que agradecidos a la AAPV por habernos otorgado el Premi Taules 2023. Este reconocimiento llega cuando nuestra Academia ha rebasado los 20 años de vida, un momento en el que ya empezamos a hacer un balance más maduro de nuestra trayectoria y vemos que más allá de los errores y aciertos que ha habido a lo largo de este tiempo, hay algo que ha permanecido intacto y es el convencimiento que tenemos las y los profesionales gallegos de que en Galicia tenemos un sector audiovisual del que sentimos muy orgullosos y por el que vale la pena luchar y defender por todo lo que representa para nuestra cultura e industria. Que desde Valencia os hayáis fijado en nuestro trabajo y hayáis considerado que es digno de ser reconocido, más allá del orgullo que nos produce, nos hace reafirmarnos en la necesidad de seguir trabajando para hacer de nuestra Academia una institución abierta y plural que represente la riqueza y pluralidad de nuestro sector audiovisual.

También queremos agradecer a la AAPV el habernos hecho partícipes de la celebración de sus Premios. Ha sido un placer compartir con las compañeras y compañeros de Valencia la celebración de su gala de una forma tan cercana y alegre, y sobre todo el habernos dado la oportunidad de conocer un poco más un sector hermano con tanto que contar al mundo. ■

MARISELA LENS - GERENTE ACADEMIA GALEGA DO AUDIOVISUAL

AGRAÏMENTS I CRÈDITS GALA PREMIS AAPV:

- RAFA PIQUERAS** _____ DIRECCIÓ GALA, DISSENY IMATGE GALA, GRAVACIÓ I EDICIÓ VÍDEOS
- ADRIÁN NOVELLA** _____ GUIDONISTA GALA
- MARC GOZALVO** _____ DISSENY DE LLUMS GALA
- BLANCA ANYÓ** _____ DISSENY I REALITZACIÓ D'ESCENOGRAFIA GALA
- GILBERSTÁTICO** _____ MÚSIC I COMPOSITOR MUSICAL DE LA GALA
- BEATRIU CASANOVA I JORDI LÓPEZ** _____ BALLARINS CANÇÓ GILBERSTÁTICO
- MIREIA VILAR** _____ CANTANT
- MARTA GARCÍA PONCE I RAÚL AGUSTÍ** _____ BALLARINS CANÇÓ MIREIA VILAR
- SANDRA MONFORT** _____ CANTANT
- CARRAIXET** _____ GRUP MUSICAL FOLK VALENCIÀ
- AMPARO MAYOR, AURELIO DELGADO, EDUARDO ZAMANILLO, JOAN PERIS, PACO ALEGRE, PILAR ALMERIA, PILAR MARTÍNEZ I TERESA LOZANO** _____ VÍDEOS "FUNDADORES I FUNDADORS DE L' AAPV"
- CARLOS AMADOR, EMPAR CANET, FERRAN GADEA, ISABEL REQUENA, JULI DISLA I TONI AGUSTÍ** _____ VÍDEOS DEL "DISCURS DEL PRESIDENT"
- IOLANDA MUÑOZ** _____ VEU EN OFF DE LA GALA
- ÀLEX RUBIO** _____ REGIDORIA GALA
- ELENA MONTERDE** _____ PERRUQUERIA I MAQUILLATGE
- ARTESANIA AITANA** _____ REALITZACIÓ PREMIS AAPV/CORS
- DE FERRO** _____ REALITZACIÓ NARCÍS
- ESTER ALABOR I JOSE MONTESINOS** _____ ESADV, CESSIÓ D'ESPAI I ATREZZO
- CLARA MUÑOZ** _____ FOTÒGRAFA GALA
- CARLOS RUIZ** _____ FOTÒGRAF NOMINATS I NOMINADES
- PIANOS CLEMENTE** _____ CESSIÓ PIANO
- FERRAN GADEA, JUAN ERNESTO ARTUÑEDO, OMAR RUIZ, SILVIA CLAVEL I SILVIA VALERO** _____ EQUIP DE SITTING I PROTOCOL
- ESTELA MARTÍNEZ I VICKY GARRIGUES** _____ PRODUCCIÓ DE LA GALA
- À PUNT MÈDIA** _____ RETRANSMISSIÓ DE LA GALA
- OFICINA TÈCNICA IVC**

VICTORIA SALVADOR

ENTREVISTA PREMI NARCÍS 2023

“... aconseguir que la nostra feina no siga una cosa mecànica, sinó que estiga viva. Eixe és el repte del teatre...”

PER **BORJA LÓPEZ COLLADO**
FOTOS ENTREVISTA: **CARLA ALMERIA**

32

Hui, el sector teatral ha tingut una iniciativa conjunta, una reivindicació en xarxes socials per valorar la cultura i la democràcia amb el #StopCensura. Això em fa recordar quan vaig entrevistar a Àngela Castilla, també quan va rebre el Premi Narcís l'any 2019 i em va dir: "La mala entraña es como un boomerang, siempre vuelve". Sempre torna? És cíclic?

No sé si és cíclic o no. El cas és que a vegades torna. És de veres que semblava que l'haviem deixada ja prou enrere. Jo vaig començar a treballar en democràcia. Encara que venia del franquisme, i jo m'he educat en el franquisme, però des dels finals dels anys 70, quan jo era pràcticament una adolescent, hem viscut sempre en democràcia i això de la "llibertat d'expressió" semblava una cosa normal. Sí que és de veres que hem viscut la llei mordassa i altres històries... però així, fets culturals... esta cosa de l'*Orlando* de Virginia Woolf mai ha passat... La cosa pinta lletja, pinta molt lletja i no abelleix gens haver de tornar a passar i a reviure coses que estaven ja superades. Al final és com demanar coses que són de primer ordre i són inqüestionables, no entenc com ara podem retrocedir a moments en què la llibertat d'expressió no siga un fet normal. ▶

33

amb Rosana Pastor,
Jaime Linares i
Arcadi Valientes en
*L'Hostalera, última
funció* | 2015
| d: Vicente Genovés
| Culturarts

Poder i santedat

| 2020 | d: Paco Azorín | IVC +
Diputació de València | Imatge
del repartiment saludant al final
d'una representació. D'esquerra
a dreta, Arantxa Pastor, Àngel
Figols, Victoria Salvador, Marta
Santandreu, Andrés Navarro,
Pep Sellés, Errecé, Borja López
Collado, Lucía Aibar, Bruno
Tamarit, Guillem Duquette,
Rafael Calatayud, Joan Daròs i
Isabel Rocatti

Em sembla que no es té una consciència de com les decisions polítiques sí que afecten el nostre dia a dia. Coneguts meus que no es dediquen a la cultura o al teatre, em pregunten: Creus que t'afectaria directament?

Recordes el que vam patir també quan vam fer *Poder i Santedat*? Perquè aquella imatge va provocar a un sector que se sent ofès i que es creu amb el dret de censurar coses que no li agraden. I eixes coses són greus, sí, però precisament perquè són greus hem de posar-les damunt de l'escenari. I que no passen desapercebudes com aquesta gent vol, que estiga tot "amagat". És molt trist, la veritat.

Per començar a parlar de la teua trajectòria... tinc el record de quan em preguntaven a l'escola: Per què vols fer teatre? I al final sempre acabaves dient: "Perquè és una manera d'estar sempre jugant, de ser sempre xiquet..." I quan he tingut ocasió de ser el teu company en escena, m'he adona't que Victoria Salvador és la imatge gràfica de "no perdre el xiquet". Et reconeixes en això?

Sí. M'ha costat reconèixer-me. És curiós, però jo crec que a mesura que ha passat més el temps, més xiqueta m'he sentit. Crec que al principi em prenia el teatre molt seriosament, per a mi era com una mena de confrontació amb mi mateixa: havia de donar el millor de mi, havia de traure la quinta essència de Victoria... i després em vaig adonar que precisament en eixe joc i en eixe risc i en eixa manera de dir: "No importa que no isca bé, anem a provar", realment és quan trobes més material humà o més material teatral vàlid. I sí, la veritat és que he après a passar-m'ho bé a l'escenari. ▶

Me n'alegre, perquè és complicat. Fins i tot en actrius i actors amb més experiència... sempre hi ha eixos nervis a l'hora d'enfrontar-se amb el públic...

Això sí. Eixos nervis no t'abandonen mai. I jo crec que és bo que hi estiguen. Una altra cosa és que et bloquegen i et facen estar incòmode però... no, és com una mena de: "Hòstia, quin vertigen!" L'altre dia, Carles Sanjaime, en una entrevista que vàrem fer conjunta, comentava: "És un poc com si pujares a la corda del funambulista". Clar que el teatre té un component ritual: "Em clave ací, en una realitat paral·lela i d'eixa realitat paral·lela no puc baixar". I això és molt bonic i és una responsabilitat molt gran. Però clar, també és com el "clic" que permet el joc. I jo crec que hem de saber gestionar eixos nervis que són l'antesala per a passar-nos-ho bé.

Amb Pasqual Alapont a
Una teoria sobre això
| 2002 | d: Gemma Miralles
| La Dependent | f: Jordi Pla

(silenci i riures)

Però és una cosa que a mi m'ha costat aprendre, no cregues... i ha sigut gràcies a fer molt. A començar a tindre una seguida en el treball. Perquè al principi és com si cada vegada et demanares molt a tu mateixa. I a mi, en eixe sentit, em va ajudar molt el fet de ser mare. Em va ajudar a relativitzar eixa importància de pujar-me a l'escenari. O siga, va ser com la primera vegada que jo vaig veure que hi havia coses més importants en la vida que pujar a un escenari. I aleshores, això també va fer que començara a jugar més, perquè al final, donar tanta importància al que fas pot aconseguir bloquejar-te, o a mi, almenys, crec que em bloquejava prou.

amb Josep Manel Casany, José Montesinos, Reyes Ruiz, Carles Sanjaime i Paco Gisbert a *El mercader amant* | direcció: Jaume Pujol | 2009 | TGV | foto: Vicente A Jiménez

A l'escola, d'alguna manera, que estàs més en la teua "bambolla", pense que encara s'aconsegueix això "d'anar-se'n d'un mateix" i estar cent per cent focalitzat en l'objectiu de l'escena o en la tasca del personatge, però és veritat que al final has d'atendre a tantes coses tècniques que a vegades costa molt desconnectar i parlar de la paraula JUGAR. Estàs jugant, sí, però amb moltes regles, i es fa més difícil.

Clar... és eixe punt. Tu saps la partitura del personatge, saps el que has de fer en la funció perquè això està estipulat, ho has pactat amb el director, això està. L'única cosa és: Com passes hui per ahí? I potser eixa manera de passar hui per ahí és un poc diferent de la d'ahir. O siga, aconseguir que la nostra feina no siga una cosa mecànica, sinó que estiga viva. Eixe és el repte del teatre i és la cosa més bonica que té i per la qual ho fem, jo crec. ▶

Tu has fet temporades de "les d'abans"... de les llargues?

(riures)

Per a mi una temporada llarga és... un mes, per exemple.

Un mes? Bé, sí, sempre que he treballat al teatre públic he tingut eixa possibilitat. Potser en privades no un mes, però sí tres setmanes... i tres setmanes que després són bolos... O siga, sí que he arribat a fer temporades d'estes. Però per exemple, dos mesos o tres mesos, eixes coses ja no.

Pánico contenido | 1993 | d: Rafael Calatayud | La Pavana + TGV amb Cristina Fenollar

Clar... a mi em costa imaginar-m'ho, perquè la nostra generació està acostumada a estrenar una setmana i a "morir". Pense en eixe treball de quan "ja t'ho saps" de les vegades que ho has fet. Ho dic perquè imagine que eixa experiència és distinta, per reactivar una cosa que ja tens mecanitzada...

Sí, això és el que parlàvem, que encara que està mecanitzada i tu la saps, has de fer-la viva i present... L'espectacle es mecanitza en els assajos, però és de veres que després venen les funcions, i així i tot, hi ha com una capacitat de permeabilitat, d'estar porós, d'estar obert a què la realitat d'eixe dia et puga permetre dir una mateixa frase que has dit sempre amb un impuls, amb el mateix impuls però a més amb un matís que no és exactament el mateix, no? I això és molt enriquidor i molt bonic. Perquè és com que fa molt de temps que fas això i un dia dius: "Hòstia! Però si esta frase volia dir açò!" Eixe tipus de descobriments m'encanten. ▶

La valoració seria que és important el temps, no?

Clar, clar... el que passa hui en dia de fer una funció, posar-li tot l'esforç, tots els assajos... per a després fer quatre bolos ridículs... això és desapropiatar molt la nostra feina. Perquè precisament en teatre cobrem menys els assajos perquè se suposa que tenim un moment d'explotació, on l'obra que hem fet ha de donar els seus fruits. Si no, estem invertint per a no res. Això és molt trist. I és de veres que les noves generacions viviu i heu nascut ja en eixa precarietat... No hauria de ser així.

Háblame como la lluvia y déjame escuchar
treball d'investigació a partir de l'obra teatral de Tennessee Williams | 1986 | d: Carles Alfaro

(silenci)

Però bé, és així.

És així. Estem encara lluitant amb això. He llegit que anaves per a filòloga i que, en llegir *El teatro y su doble* d'Artaud, alguna cosa et cridà l'atenció. Com és eixe impuls... quina capacitat té un llibre per a dir: Ostres! He de fer un gir de volant?

Sí. És de veres que jo havia fet alguna cosa de teatre al col·legi i m'havia agradat i m'ho passava molt bé. També cantava. A mi m'agradava molt cantar i, de fet, els primers diners que em vaig traure van ser de dues maneres: primer, fent classes particulars de llatí; i després cantant en un café La Nova Cançó, Silvio Rodríguez, coses així... Bé, doncs en eixa propensió al fet artístic, la lectura d'*El teatro y su doble* per a mi va ser com veure que el teatre podia ser una manera d'autoconeixement. Jo era una persona prou tímida i tenia la sensació que por-

tava alguna cosa dins i que no sabia com traure, i de sobte vaig pensar: "Igual el teatre pot ser eixa manera de trobar-me a mi mateixa". Després, eixa concepció del teatre que sí que va il·luminar els meus primers anys a l'escola, va deixar lloc a saber que el teatre era un ofici, era una professió i que m'agradava també com a ofici. Però sí, diguem-ne que jo vaig entrar per la vena més mística.

(riu)

Em fa riure ara recordar-ho, perquè jo crec que he pegat un gir molt gran i ara ja de la cosa mística no em queda pràcticament res. Però sí que em queda un poc esta cosa de la qual parlàvem... del joc i de tindre la capacitat d'imaginar-te en històries que no són absolutament teues i comunicar-te d'alguna manera amb les coses més universals que ens uneixen a tots. Això m'interessa.

amb Pep Ricart i Leo de Bari a *Else y Henry* | 2017 | D: Puy Navarro | Da Capo | f: Nick Rogers

VICTORIA SALVADOR

ENTREVISTA PREMI NARCÍS 2023

I aleshores entres a l'escola d'art dramàtic, i també molt prompte comences a treballar amb Carles Alfaro i amb Rafael Calatayud, que són els primers treballs

... són els primers treballs que faig, en el 84 i en el 85...

... els tres ara amb unes trajectòries molt consagrades...

... bé, sí, vàrem començar...

(riu)

... del no res. De fet, l'experiència amb Carles, durant la formació de Moma Teatre, apareix precisament quan Carles em proposa anar-me'n a Madrid. Jo acabava de començar el tercer any de l'escola d'art dramàtic i Carles havia conegut allí unes persones, Martín Adjemián i Jesus Aladréen, que eren professors, un d'interpretació i l'altre de veu, i va triar un grup d'alumnes dels que ell tenia al Centre Social del Grau, perquè ell donava classes allí de teatre. I em va convidar a formar part d'eixa colla, la qual vàrem anar a Madrid, vàrem llogar un pis...

(riu)

... al barri de Salamanca, deu persones allí dins, com un campament en un pis de "poderío"...

(riu)

... i anàvem cada dia a fer classe. I d'allí, amb eixa gent, naix *El malalt imaginari*, que va ser un premi de l'Escalante. En aquell moment, l'Escalante no era teatre per a xiquets, era Teatre de la Diputació, que oferia la possibilitat a la naixent professió valenciana de fer algun espectacle i vàrem presentar este *Malalt imaginari*. Bé, Carles ja era en

aquell moment un gran emprenedor. Ell tenia la seua idea de Moma Teatre ja al cap, volia fer-la i jo també vaig seguir la seua iniciativa i em vaig deixar l'escola. No vaig acabar l'escola perquè jo no estava molt contenta amb el professor d'interpretació que tenia en aquell moment, Antonio Díaz Zamora. Puc dir-ho públicament, no em va agradar gens. Ho he dit sempre en petit comitè, però ho torne a dir ací. Alguns companys m'han dit: "Antonio era un gran maestro"... i bé, jo amb ell no vaig aprendre molt. Vaig eixir prou rebotada de l'escola i Carles ja tenia una manera molt personal d'enfrontar la feina i jo coincidí prou amb ell i em vaig sumar a la "moguda". I vaig acabar fent un paper còmic quan jo havia entrat per la vena transcendental de "Oh cielos, voy a conocerme"... i de sobte, em veig fent una Servetta de la Commedia dell'arte, una cosa superdivertida, i m'ho vaig passar molt bé. El que passa és que l'obra va ser un fracàs, Carles se'n va anar escaldat i va decidir anar a estudiar direcció a Londres, i ell va començar un altre període...

amb Francesc Puchades a *El malalt imaginari* | 1984 | d: Carles Alfaro | Moma Teatre

(riu)

O siga, et té associada a la part "xunga" de la seua vida...

(sense deixar de riure)

Efectivament, jo vaig ser testimoni del seu començament prou roïn en la direcció... I bé, la història amb Rafa no deixa de ser també graciosa. Ens coneixíem un poc de l'escola d'art dramàtic perquè ell anava un curs per davant del meu, i després quan em va veure en *El malalt*, potser va pensar: "Hòstia, esta xica igual mola"; i em va telefonar per a fer una cosa que va escriure ell que es deia *Hotel Temporal* i que era com el conte de la Ventafocs amb les dues germanes roïnes i la pobra germana a qui tracten com una criada. Però la història estava portada al glamur dels anys '20 o dels anys '30, rotllo Broadway-comèdia musical... I bé, va ser una cosa prou divertida, com moltes de les coses que ha fet Rafa, i va ser el principi d'una gran amistat, d'una llarga amistat, perquè ens vàrem entendre molt bé treballant i després ens hem trobat en moltes ocasions.

amb Àngela Castilla i
Lola Cabrera en
Hotel Temporal
| 1985 | d: Rafael
Calatayud | La Pavana

És important el material humà?

Per a mi és molt important. És la base. I el respecte. Respectar encara que no estigues absolutament d'acord en com planteja el director la feina, tindre la humilitat de dir: "Jo ara estic ací, i em pose al seu servei, i estic al servei de l'obra". I respectar els companys, el que proposen. És de veres que en esta professió estem molt exposats perquè trebalem amb nosaltres, som el nostre instrument. Aleshores, és molt fàcil que una nota negativa que et done el director pugua afectar-te i anarte'n a casa pensant: "Jo no servisc per a açò"... entrar en crisi, o siga, és molt normal que passe, però, per una altra banda, hem de saber mantindre l'autoestima alta, dir: "em puc equivocar, no passa res". És complicat. Sí que és de veres que quan hi ha una bona química en un equip, es pot arribar molt lluny. I, en canvi, potser les coses no funcionen, perquè hi ha eixides de to o excessives rivalitats... És important saber fer bon equip. En eixe sentit, crec que la tasca del director, a més de dirigir, és trobar eixa manera de fer bona química. ▶

amb Xavo Giménez,
Esther Vallés, Carlos
Amador, Manolo Ochoa,
Juansa Lloret, Enric
Juezas, Laura Useleti,
Mª José Peris i Juli
Disla a *El narciso
en su opinión* | 2009 |
d: Rafael Calatayud |
TGV | f: Vicente A
Jiménez

amb Enric Benavent i Teresa Lozano a **Incendiaris** | 2001 | d: Carles Alfaro | Moma Teatre | f: Jordi Pla

Totalment d'acord. Una vegada, Idoya Rossi, amb la qual he treballat en l'equip de direcció diverses vegades, em va dir: "El teu treball és equilibrar egos". I amb el temps m'he adona't que té raó. Però és curiós perquè, a pesar d'haver estat en el moment "xungo" d'Alfaro, és un director amb el qual has repetit, també amb Rafa... o amb Jerónimo Cornelles, sembla que eres una actriu que sol "enamorar"...

Perquè hi ha química, sí. I si jo m'aprecie d'alguna cosa, és de saber que la gent amb la qual he treballat tornaria a treballar amb mi. Si em pregunten: "Què és per a tu l'èxit?", la meua resposta és que per a mi l'èxit no és eixir en la televisió, per a mi l'èxit és saber que totes les persones amb les quals he treballat, estic pràcticament segura que tornarien a cridar-me si tingueren ocasió de fer-ho. I això esta súper bé. No només que no eres conflictiva sinó que a més aportes al seu treball i aportes en el treball, i això m'agrada.

... és el més important...

... sí, de les coses que més satisfeta em sent, la veritat, perquè les altres coses són més conjunturals... la gent que a mi m'importa, d'alguna manera, sé que tornaria a pensar en mi. I encara que no em cride, sé que si hi ha ocasió, em cridarà.

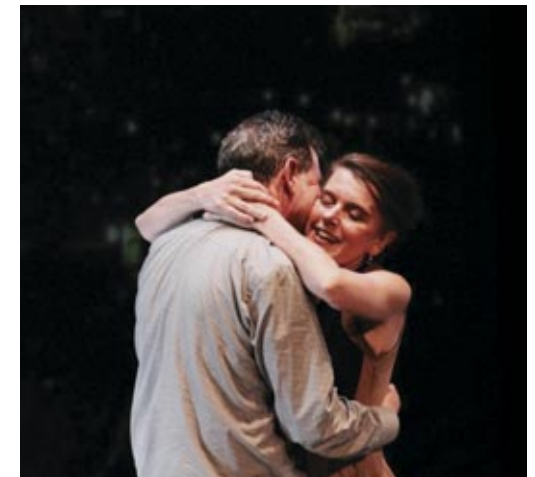
Tot forma part de formar una família amb la qual t'entens...

...sí, amb la qual t'entens treballant, això és molt important. Eixa sensació l'he tinguda sobretot amb Rafa. Perquè, a més, ha sigut una relació molt completa. No només ens hem trobat com a director-actriu, ens hem trobat com a director-ajudant de direcció, ens hem trobat com a actor i actriu els dos... Aleshores, hem coincidit en moltes coses i amb ell sí que tinc la sensació de família total. El conec, sé per on va i si el puc ajudar, bé, i si no el porte per ací o ell em du per allà... sí, tenim molta complicitat. ▶

Dues imatges amb Rafael Calatayud:

a l'esquerra, en **Una jornada particular** | 2011 | d: R Calatayud | La Pavana + TGV | f: María Cárdenas

i a la dreta, en **Hora i mitja de retard** | 2013 | d: R Calatayud | La Pavana | f: J Alberto Fuentes

Després dels primers treballs, ve una gran època, que és el Teatre Piccolo de Milà, amb Strehler. Quin és l'impuls? El treball? Què et modifica?

D'açò sí que vull parlar perquè per a mi és molt important, sobretot perquè després a mi no se m'ha considerat pràcticament eixe moment. Però eixe moment ve d'una carambola, d'un rebuig en una feina. Es va fer un muntatge, en el Teatre Jove, que va crear Manuel Ángel Conejero, *Como gustéis*, i en eixe muntatge a mi no em van agafar, perquè la persona que duia el tema de la veu passà un informe negatiu dient que era una actriu amb problemes a la veu... I era veritat que jo en *El malalt imaginari* m'havia quedat afònica, havia tingut nòduls perquè havia usat la veu sense saber gastar-la, encara que havia après coses de veu, però la Toneta era un personatge de Commedia dell'arte, que havia de fingir el plor, fer-se passar per un Dottore... és a dir, fer un esforç vocal que jo no estava preparada per a fer; aleshores vaig patir els nòduls i es va fer l'informe negatiu i jo no vaig entrar en eixa proposta. Me'n vaig vindre avall, òbviament. Però jo estava estudiant italià, havia llegit un llibre de Vittorio Gassman sobre La Bottega di Teatro, havia vist *Arlecchino servitore di due padroni* d'Srehler... Aleshores, vaig dir-me: "Jo vull estudiar teatre fora, a Itàlia. Estic segura que hi ha un ofici i que puc aprendre les claus". I vaig seguir eixa intuïció, vaig informar-me, i a l'Institut de Cultura Italià de Barcelona em digueren que hi havia un seminari de Commedia dell'arte a la Civica Scuola, que seria l'escola oficial de teatre de Milà, i allí me'n vaig anar a fer un curset de tres mesos de Commedia dell'arte. I allí vaig aprendre prou, sobretot amb un professor francès que es deia Yves Doncque. I després, quan estava a punt de tornar-me'n a Espanya, vaig veure que el Piccolo treia un Bando de Concorso per una Scuola di Teatro amb vocació europea, i era l'any 1986, justament quan Espanya acabava d'entrar en la Comunitat Europea. Aleshores, existia la possibilitat d'entrar-hi, però hi havia un problema perquè jo me n'eixia de l'espectre d'edat, ells posaven un màxim de vint-i-cinc anys i jo en tenia vint-i-cinc en eixe moment, la qual cosa suposava que després de l'any de proves que calia fer per a entrar, jo en tindria vint-i-sis. Així i tot, no em vaig fer arriere i vaig escriure una carta "de mi puño y letra, de las de antes"...

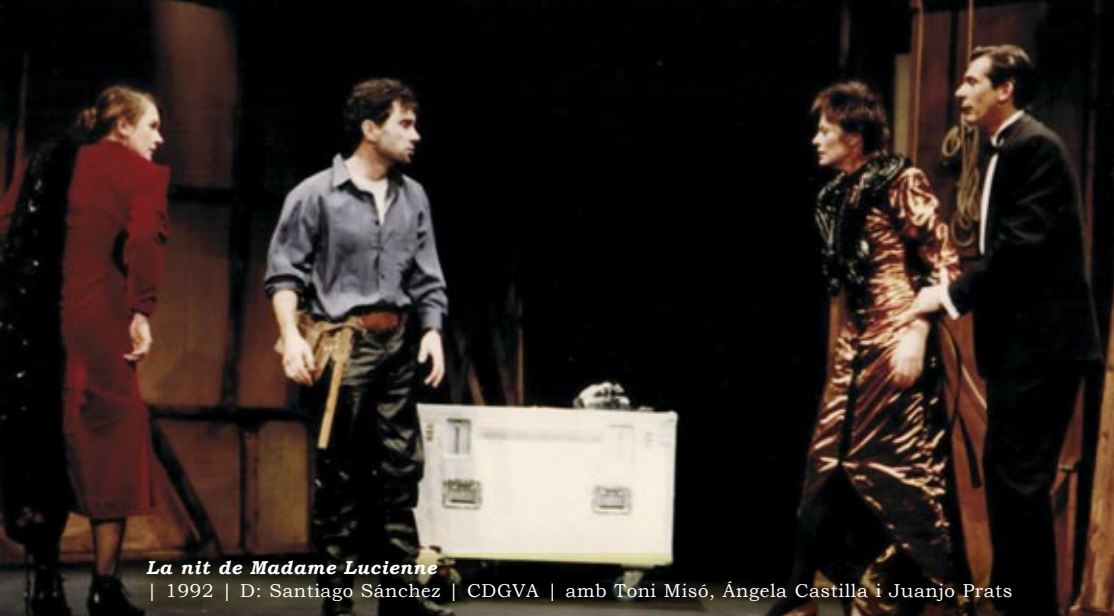
Arlecchino servitore di due padroni | 1990 | d: Giorgio Strehler

(riu)

... dient: "He sabut açò, estic interessada a presentar-me a la prova". Em van dir que sí, que podia presentar-me, que en podien fer una excepció, almenys per a veure'm en la primera prova. Quan vaig fer eixa primera prova, Strehler no hi era, estava el vicedirector de l'escola, però que realment va ser el nostre professor, un tal Enrico D'Amatto, i ell em va agafar per a la següent. Varen ser tres proves perquè era un escola on es presentaven mil persones i en vam entrar trenta. I en l'última prova ja va estar Strehler, i recorde que em va preguntar: "Però tu ja has fet teatre, tu què fas ací?" I li vaig dir: "És que... *maestro* (perquè a ell li parlàvem de *maestro*)... és que al meu país jo no he tingut una escola de teatre i jo vull saber teatre, *voglio sapere come si fa il teatro*".

(riu)

La nit de Madame Lucienne
| 1992 | D: Santiago Sánchez | CDGVA | amb Toni Misó, Ángela Castilla i Juanjo Prats

amb Cesca Salazar i
Carles Pons en
La sala dels professors
| 1993 | d: Marcel
Delval | CDGVA

I per a mi va ser una experiència molt important, van ser tres anys... Sí que és de veres que jo vaig notar que sí que sabia fer teatre, és a dir, l'escola estava pensada per a gent sense cap experiència i, en eixe sentit, a vegades a mi se'm feia una miqueta pesada... però amb tot, el que jo volia aprendre, que era l'ofici, ho vaig aprendre. De fet, si puc fer classe en aquests moments, és gràcies al que vaig aprendre en eixa escola. Que és la paraula. Com es treballa la paraula i com fer que la paraula siga orgànica i estiga al teu cos. Per a mi va ser molt important. Què passa? Que com ells donaven molta importància a la paraula i l'italià havia de ser perfecte, jo no tenia el nivell, i encara que em vaig esforçar molt dalt d'un escenari no parlava com ells volien... I després també va entrar el factor personal, el factor emocional, perquè la meua parella estava ací, a Espanya, i jo no em veia estant allí tota la vida a Itàlia. A més, que era fotut... i per això vaig tornar. Vaig tornar pensant a fer teatre amb els meus amics: Carles i Rafa.

... i la tornada, vas ser com esperaves?

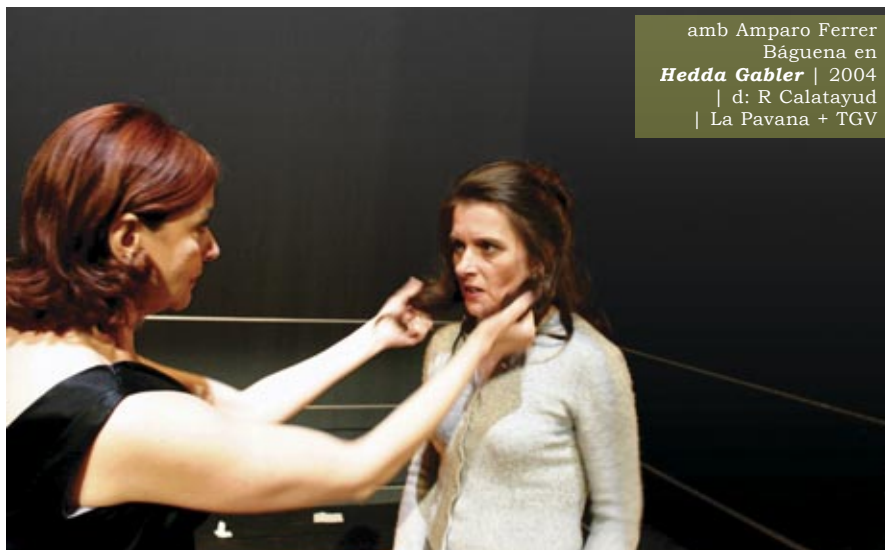
No, no pel que et deia. Va ser com: "D'acord, esta xica ha estat al Piccolo, i...?"

... però per desconeixement o per estar més tancats...?

No ho sé, jo mai he sentit que es valorara. Però bé, tampoc passa res. Tampoc era qüestió de "Oh, el Piccolo!", i que s'obriren totes les portes ... Tampoc era això...

(riu)

... però sí dir: "Hòstia, açò té un pes determinat". Sí que és de veres que en aquell moment estava Toni Tordera com a director del Centre Dramàtic de la Generalitat, i ell sí que ho va tenir en compte; de fet, em va cridar per a fer una funció que ell dirigia..., però em coincidia amb *La dona de negre* de Pavana, i vaig haver de dir que no. I després *La dona de negre* no es va fer en eixa data perquè es va endarrerir, i podria haver-ho fet, però ja havien buscat una altra persona. Aquestes coses que passen en el nostre ofici. Per a mi, la tornada va ser veure'm d'ajudant de direcció, vaig tornar i fins al 94 que vaig treballar en *Pánico contenido* amb Rafa, la resta van ser ajudanties de direcció, del *Woyzeck*, de *l'Estimat mentider*... Però almenys en el Centre Dramàtic sí que vaig treballar com a actriu en dues ocasions, una amb Santiago Sánchez, en *La nit de Madame Lucienne*, un espectacle que va fer per a la Sala Moratín, i també en *La sala dels professors*, que va dirigir un director belga... Coses que es feien en aquell moment en el teatre públic.

amb Amparo Ferrer
Bàguena en
Hedda Gabler | 2004
| d: R Calatayud
| La Pavana + TGV

L'ull extern com a directora o ajudant de direcció... et motiva o no t'ha quedat més remei?

M'agradava, perquè m'agrada molt el teatre. L'angle des del qual ho mirava, m'agradava. La feina de dramaturgia, de tallar text..., tot això ho vaig començar a descobrir gràcies a tot el treball que jo havia fet a Itàlia perquè em donava una visió global del text... això em va agradar molt. I també veure el treball des de fora i poder suggerir coses..., però també m'he sentit sempre molt actriu, aleshores em sentia un poc frustrada... Va haver-hi un dia, en un muntatge de Joe Orton en què vaig fer l'ajudantia de direcció i la regidoria, que estaven Marina Vinyals, Carles Pons, Xavi Castillo... i quan s'acabava tots se n'anaven i jo passava el motxo, perquè en aquella funció trencàvem una peixera..., i un dia vaig començar a plorar: "Jo passant el motxo i tots de festa"

(riures)

... per a açò he estudiat?

... per a açò me n'he anat al Pícolo, per a acabar passant el motxo?

(riures)

És un gran esquetx...

... Bé, són "gajes del oficio..." I gràcies per haver passat el motxo, vull dir que també he après molt estant fora. I m'han agradat més les ajudanties que les direccions. Dirigir sí que és una cosa que m'imposa molt, també perquè pràcticament tots els treballs que he fet de direcció han sigut treballs d'encàrrec. Aleshores, mai he trobat la necessitat de "vull contar jo esta història". Sí que m'ha passat impartint classe; hi havia un text, *L'inesperat* de Fabrice Melquiot, que el vaig dirigir com a lectura dramatitzada fa molt de temps, i després, com és un text que utilitze a classe, fa un parell d'anys vaig dirigir-lo a unes alumnes que volien fer-lo i ahí sí, perquè és una història que conec bé i m'agrada molt, però la direcció m'imposa prou. Crec que cal tindre presents molts factors i jo soc sobretot directora d'actors i actrius, em sent molt bé en eixa tasca. Però si he de dir "eixa llum...", ahí ja m'has pillat. No tinc eixa visió de conjunt. ▶

amb Josep Manel Casany, Marina Alegre i Laia Hernández a
Questi fantasma
| direcció: Juanjo Prats | 2010 |
TGV | foto:
Vicente A Jiménez

amb Marta Belenguer, Juli Disla i Lola Moltó en **Bebé** | 2006 | d: R Calatayud | La Pavana

Construyendo a Verónica | 2006
| d artística: Jerónimo Cornelles
| d escènica: Ita Aagaard, Gemma Miralles i Imma Sancho
| Bramant Teatre + Fundació València Escena Oberta VEO

amb Rafa Miragall a **Reencuentros** | 2007
| d: Jerónimo Cornelles
| Bramant Teatre
| f: Sergio Vega

i amb Juan Mandli en **2.24** | 2008
| d: Jerónimo Cornelles
| Bramant Teatre

Quan vas recollir el Premi Narcís, també vas nomenar Jerónimo Cornelles, vas expressar que ha sigut una persona molt recurrent a l'hora de comptar amb tu...

Sí, jo a Jero sempre li estaré molt agraïda i ell ho sap, perquè l'any 2006, quan feia quatre anys que no actuava perquè l'última cosa que havia fet era *Una teoria sobre això* de Pasqual Alapont, ell, de sobte, em va telefonar per a *Construyendo a Verónica*, l'any següent em donà *Reencuentros*, que era un paper preciós, i l'any següent *2.24*, protagonista total amb Juan Mandli. Aleshores, va ser com un aprenentatge intensiu, jo vaig començar a agafar confiança en mi mateixa com a actriu en eixe moment. Però, senzillament, perquè vaig tindre l'oportunitat de lligar una feina amb una altra. I mentre estàvem assajant *Reecuentros*, encara teníem bolos de *Verónica*... Ah, bé, i enmig d'això també va estar *Bebé*, de Rafa Calatayud, que vam estrenar el 2006. Va haver-hi com un comboi de coses que va ser de: "Hòstia, no pare de pujar a escena", amb diferents personatges, en diferents registres..., i això va ser el punt de començar a jugar, de trobar eixa seguretat per a dir: açò mola". Ja no em preocupava tant d'estar a l'altura, no, perquè sabia que estaria a l'altura. Per a mi va ser un moment molt important. ▶

amb Leo de Bari, Carlos Amador, Merce Tienda, Juli Cantó i Neus Alborch en *Les aventures de T. Sawyer* | 2019 | d: Xavo Giménez | La Teta Calva + Escalante Centre Teatral | f: María Cárdenas

Tinc la sensació que ara costa més que una peça de teatre faça gira...

Sí, perquè s'ha desarticulat completament el que era el Circuit. I el Circuit, durant molt de temps, va funcionar prou bé. I ja a partir del 2012 estava un poc desarticulat... Ara? Jo no tinc la sensació ni que existisca, i crec que sí que existeix... L'última funció que jo vaig fer que va girar molt, o siga, que vam estar dos o tres anys fent bolos, va ser *Les aventures de T. Sawyer*, amb La Teta Calva, perquè ahí vàrem tindre una bona estrena, una bona temporada, pràcticament tres o quatre setmanes al Teatre El Musical, després vàrem estar de bolos per ací i per allà... vàrem tornar una altra vegada al Principal. Però no és el normal, desgraciadament.

Del teu currículum, també em crida molt l'atenció la peça *Sofía*, d'Ignacio García May, al Teatre Español. Què tal eixa experiència?

Sí, bé, va ser un repte. De sobte, un monòleg de 70 minuts, tu sola, en un teatre de Madrid.

A més, em va pillar a Madrid fent algun taller o alguna cosa i recorde veure't al cartell del teatre i em vaig quedar de...: "Hòstia, la Victoria Salvador!"

(riures)

Victoria Salvador en *Sofia* | 2016

Vàrem tindre mala pata pel que fa a la distribució, aquestes coses que passen... Jo em trobe amb *Sofia* gràcies a Javier Sahuquillo, ell coneixia a García May, anava a ser ajudant seu en aquesta funció. Juan Carlos Pérez de la Fuente, el que era director en aquell moment del Teatro Español, li encarrega a García May un cicle de dones importants, i una d'elles era la reina Sofia... García May va escriure una peça amb una certa complexitat perquè era molt poètica, no es tractava de fer la reina tal qual, es tractava de fer com la veu interior de la reina que parlava amb ella mateixa. Aleshores, era un paper molt exigent, un text molt poètic, literari, però calia donar-li vida. Tot molt minimalista, estava jo amb una jaqueta, una taula... de sobte la taula era un quadre i jo pintava sobre el quadre... era complex. Era com un viatge, jo començava i a veure si el públic se'n pujava amb mi a seguir eixa història un poc estranya que anava a contar... I va estar molt *xulo*, la veritat. I amb García May va ser una experiència molt bona, ell també buscava una actriu que no fora coneguda, no li interessava gens que fora la Carmen Machi... ▶

Per no anar a veure l'actriu i no veure el personatge...

Efectivament. Va ser una aposta de la qual jo em vaig veure afavorida. Perquè òbviament em va donar una oportunitat que si no, no l'hauria tingut mai. Jo em vaig quedar molt contenta, a la gent que va vindre li va agradar molt, va tindre bones crítiques... com a actriu sempre em posaven molt bé, i després la mala pata que tinguérem, perquè va ser una cosa que no vàrem poder moure-la, no va haver-hi manera de moure-la. De fet, la vàrem presentar ací a la Comunitat Valenciana en dues ocasions, vàrem estar a Alacant, a la Muestra de Autores Contemporàneos i després vàrem estar també a la Mostra d'Alcoi. Què va passar a Alcoi? Que a la majoria dels programadors no els va interessar, la raó que ens varen donar era que "no era especialment crítica amb la monarquia". A veure, és que no és una peça que pretenga un posicionament ideològic de cara a la monarquia, no es tracta ni de defensar Sofia ni de carregar-se-la. És cert que contava coses que en aquell moment havien fet ferida en la monarquia però no hi furgava massa. Joan Miquel Reig, que va vindre a veure la funció, em va dir una cosa molt interessant: "Podria haver-se titulat *Espanya*, en lloc de *Sofia*", perquè el que sí que feia García May era una mirada crítica sobre la societat espanyola. I com passa moltes vegades en aquestes coses, que els programadors no volen un espectacle i ahí s'ha acabat. L'únic que em va programar va ser Tomás Ibáñez, el de Vila-real. L'únic bolo que vaig fer, i la veritat és que tampoc era una funció per a fer un bolo i dos mesos després un altre, perquè són 70 minuts de monòleg i o ho portes al dia o t'entra un poc de pànic.

amb Enric Juezas a *Nagg i Nell després de Beckett* | 2015 | d: Gonzalo Azcona i Javier Sahuquillo | Perros Daneses + Culturarts

És curiós, perquè si genera polèmica, malament, i si no la genera...

Alexandria | 2018 |
d: Juan Pablo Mendiola
| IVC | f: Jordi Pla

... pitjor encara. No saps a què atendre't.

Doncs per mi, ja ho tindriem. Et deixes un espai perquè puguem xarrar del que tinguem gana: Commedia dell'arte, la teua faceta com a docent, l'agenda i els pròxims projectes...

L'agenda en estos moments està prou parada. Mira, ara m'he presentat al càsting per al nou espectacle d'Alberola... no m'ha agafat.

(riures)

Lo tengo que decir!!!

(riures)

No passa res, ho entenc perfectament. Ara faré també el càsting per a l'obra de Santiago Sánchez, perquè com la meua situació en estos moments és una incògnita... No sé si l'any que ve continuaré a l'escola. Enguany s'ha fet una estabilització de funcionariat. És una cosa que no afecta només a l'escola, s'està fent a escala estatal, i consisteix a convertir els funcionaris interins en funcionaris de carrera. Això sempre s'ha fet per oposicions, però la comunitat europea ha exigít que es faça ja i com no hi ha temps per a fer tanta oposició, han decidit fer un concurs de mèrits. I en eixe concurs de mèrits el que més es valora és el fet d'haver treballat com a funcionari. Els anys treballats, sobretot. A banda de si tens un màster, de si tens un C2... o cursos de CEFIRE... coses sempre acadèmiques. Si jo he donat quatre cursos en Roy Hart, això no em serveix per a res en eixe concurs de mèrits. Què passa? Que jo he quedat en una posició molt baixa perquè no he treballat molts anys a l'ESADV ni he fet molts cursos del CEFIRE. És una llàstima que l'administració no siga conscient que els ensenyaments artístics, sobretot els d'arts escèniques, tenen una idiosincràsia molt particular i caldria ajustar els criteris i el perfil del docent a eixa realitat. Crec que per a impartir classes, cal tindre també experiència professional. No entenc una escola d'art dramàtic que té una quantitat de professorat molt gran que no s'ha dedicat mai al teatre, ni ha pujat a un escenari i que no coneix el que és la professió, realment. I, a més, viu d'esquenes a eixa professió perquè no va mai al teatre, o quasi mai, o molt poc. I hi ha molts professors en una escola oficial amb aquest perfil. El perfil del funcionari però no del professional del teatre. Que ajuntar les dues coses, seria fotut? Clar que ho és. Però d'alguna manera hauríem de tendir a això, perquè si no, al final els alumnes no tenen professorat amb experiència real en escena. Almenys, aquesta és la meua opinió. ▶

Victoria a *Hotel Temporal*

Amb Álvaro Báguena y Panchi Vivó a **Projecto Meitner** | d: Anna Marí | 2021 | Crit Companyia de Teatre + IFIC UV+CSIC) | f: Miguel Lorenzo

Al final, és una professió que implica una 'practicitat'... Si algú no està actiu en la part pràctica, et quedes obsolet, perquè l'art està en contínua evolució.

Clar, has de renovar-te... i sobretot, has de tindre l'experiència de l'escenari, perquè al final, treballem per al públic. Treballem per a mostrar coses, no per a fer-nos nosaltres palles mentals.

(pausa i riures)

Com veus el panorama? Farem resistència, lluitarem?

Home! És el que hem de fer. És que si no, què? Hem de plantar cara. No sé què passarà. Este matí ho estàvem parlant a propòsit de la nova producció de l'IVC que dirigirà Santiago Sánchez, potser ara venen i se la carreguen. No pot ser. Jo no ho puc

entendre, de veres. A veure, els altres per a mi, tampoc és que ho facen bé, aquesta política de fer només dramaturgia valenciana de hui en dia i que siga el 100% d'una programació, això no em sembla bé. Crec que cal cuidar també un teatre de repertori. I ho diré sempre: els clàssics encara estan vius, s'han de fer, revisar-los, però s'han de fer. Aleshores, no he estat massa d'acord amb la política teatral actual, però si mire el que ens espera... "virgencita, que me quede como estoy."

(riures)

Alguna última reflexió?

No, res. Ja m'he quedat a gust.

(Victoria es pixa del riure, un riure que es fa contagiós, sempre)